

Kirjaston ja varhaiskasvatuksen yhteistyösuunnitelma

**Kirjasto- ja tietopalvelut
Varhaiskasvatuspalvelut
Euran kunta
2022-2023**

**EURA
SYDÄMESSÄ**

Periaatesopimusmalli

Varhaiskasvatuksen ja yleisen kirjaston yhteistyösopimus

Kunta _____

Hyväksytty _____lautakunnassa

Päiväys _____

Sopimuksen tavoitteet

Tällä sopimuksella sovitaan Euran kunnan varhaiskasvatuksen ja kirjaston yhteistyöstä. Varhaiskasvatuksella viitataan tässä sopimuksessa kaikkiin varhaiskasvatuksen toimintamuotoihin: päiväkotitoimintaan, perhepäivähoitoon ja avoimeen varhaiskasvatustoimintaan. Yhteistyösopimus perustuu kirjastolakiin (1492/2016 1-20§), varhaiskasvatukseenlakiin (540/2018 7§) sekä varhaiskasvatussuunnitelman perusteisiin (2022). Yhteistyön avulla kirjasto toteuttaa lain määrittelemiä tehtäviään. Varhaiskasvatus ja esiopetus saavat tukea varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa ja esiopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määriteltujen tavoitteiden toteutumiseen.

Yhteistyösopimus edistää tasa-arvon toteutumista Euran kunnassa. Tavoitteena on, että kaikilla varhaiskasvatukseen osallistuvilla lapsilla on yhdenvertaiset mahdollisuudet kirjaston palveluihin sekä monilukutaidon tukeen. Monialainen yhteistyö rikastaa varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen oppimisympäristöjä.

Sopimuksen mukainen yhteistyö kirjataan tarkemmin vuosittain paikalliseen varhaiskasvatussuunnitelmaan ja kirjaston vuosisuunnitelmaan. Tämä sopimus on voimassa 2022-2023.

Viestintä ja vastuut

Tämän sopimuksen toteutumisesta vastaavat varhaiskasvatuksen ja kirjaston johto. Viestinnästä vastaavat nimetyt yhteyshenkilöt varhaiskasvatuksessa ja kirjastossa. Käytännön yhteistyötä toteuttaa kukin varhaiskasvatuksen ja kirjaston työntekijä omien vastuualueidensa mukaisesti.

Sopimuksen perusteella laadittu yhteistyösuunnitelma päivitetään vuosittain ja sen toteutumista arvioidaan vuosittain. Tätä työtä koordinoi kirjasto.

Kustannukset ja resurssit

Yhteistyö on resurssien jakamista ja tehokkaampaa hyödyntämistä. Sopimuksen toteuttamista varten tarvitaan kuitenkin sekä henkilöstöresursseja että riittävät määrärahat. Toteuttamiseen tarvittavat resurssit varataan vuosittain kunnan budjettiin seuraavasti:

- Kuljetukset varhaiskasvatusyksiköistä (varhaiskasvatus kustantaa)
- Teatteri tms esitys 0-3-vuotiaille 1 krt/vuosi (kirjasto kustantaa)
- Henkilöstöresurssit valmistelu- ja toteutustyöhön (kirjasto kustantaa)

Kirjaston ja varhaiskasvatuksen yhteistyösuunnitelma 2022

Suunnitelman tavoitteet

Tarkoituksena on taata kaikille euralaisille varhaiskasvatuksessa oleville lapsille yhdenvertaiset mahdollisuudet kirjastopalveluihin sekä vakinaistaa ja tehdä näkyväksi jo tehtyä yhteistyötä

Suunnitelmapohjaa laadittaessa on otettu huomioon varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa määritellyt tehtävät sekä laaja-alaisen osaamisen osa-alueet. Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen tehtävänä on lasten kielellisten taitojen ja valmiuksien vahvistaminen, kielellisten identiteettien kehittäminen, lastenkirjallisuuden monipuolinen käyttö, monilukutaidon edistäminen sekä laaja-alaisen osaamisen kehittäminen. Suunnitelman avulla toteutetaan myös mm. seuraavia Suomen kirjastolain kirjastolle antamia tehtäviä: lukemisen ja kirjallisuuden edistäminen, tietopalvelun tarjoaminen sekä tiedonhankinnan, tiedonkäytön ja monipuolisen lukutaidon ohjaus ja tuki.

Viestintä ja vastuut

Yhteistyösopimuksen toteutumisesta vastaavat varhaiskasvatuksen ja kirjaston johto. Viestinnästä vastaavat nimetyt yhteyshenkilöt varhaiskasvatuksessa ja kirjastossa. Käytännön yhteistyötä toteuttaa kukin varhaiskasvatuksen ja kirjaston työntekijä omien vastuualueidensa mukaisesti.

Yhteistyösuunnitelman laatimiseen perustettiin työryhmä, johon kuuluu kirjaston ja varhaiskasvatuksen henkilökuntaa.

Työryhmän kokoonpano

Heli Koski, kirjastonhoitaja Euran kirjasto- ja tietopalvelut

Johanna Aaltonen (avoin päiväkotiki Ompu)

Tarja Salminen (Kauttuan päiväkotiki)

Marjaana Toimela (päiväkotiki Euranrinkilä)

Arja Salo (yksityinen päiväkotiki Kulkunen)

Viestintää varten luotiin sähköpostilista, jolla tavoitetaan mahdollisimman kattavasti varhaiskasvatusyksiköt. Työryhmällä on myös yhteinen teams-ryhmä, johon voidaan lisätä myös työryhmän ulkopuolisia henkilöitä varhaiskasvatusyksiköistä. Teamsissa viestitään esimerkiksi suunnitelman toteutukseen liittyvistä asioista.

Sähköpostilista

Kunnan päiväkodit: varhaiskasvatuksenopet@aura.fi jakavat tietoa eteenpäin omassa yksikössään

Perhepäivähoitajat: Arja Lehtosen kautta arja.lehtonen@aura.fi

Yksityiset päiväkodit: Päiväkoti Kulkunen paivakotikulkunen@gmail.com, Kilinkolo kilinkolo@suomi24.fi Heinäkerttu heinakerttu@hotmail.com

Minimitaso

Valitaan vuosittain vähintään kolme yhteistyömuotoa; yksi 0-3 –vuotiaille, yksi 4-5 –vuotiaille ja yksi esiopetukseen. Lisäksi varhaiskasvatusryhmät sitoutuvat vähintään yhteen omatoimiseen kirjastokäyntiin niin, että jokainen lapsi vierailee kirjastossa ryhmänsä kanssa vähintään kerran. Vuosittaiset toimenpiteet valitaan vaikuttavuuden ja paikallisten resurssien mukaan, myös listan ulkopuolisia yhteistyömuotoja voi valita. Valitut yhteistyömuodot toteutetaan koko ikäluokan kanssa ja toteutuneiden käyntien prosenttilukua seurataan vuosittain. Näiden lisäksi voidaan toteuttaa ylimääräisiä yhteistyömuotoja kulloistenkin resurssien mukaan.

TAVOITTEET JA TOTEUTUSTAVAT IKÄRYHMITÄIN

Tavoitteet 0-3 -vuotiaille

Pohja monipuoliselle lukutaidolle luodaan jo varhaislapsuudessa. Kirjasto ja varhaiskasvatus pyrkivät yhdessä herättämään lasten kiinnostusta kirjoihin ja lukemiseen. Kirjasto tarjoaa varhaiskasvatuksen käyttöön lasten ikäkaudelle sopivaa kirjallisuutta.

0-3-vuotiaat

- **Yhteisökortit**
 - Kirjasto tarjoaa varhaiskasvatusryhmän käyttöön yhteisökortin.
- **Aineistopaketit**
 - Kirjastot kokoavat lainattavia aineistopaketteja varhaiskasvatusryhmän toimista aiheista ja teemoista. Kirjasto tarjoaa myös mahdollisuuden tilata maksutta vieraskielistä aineistoa Monikielisestä kirjastosta.
- **Musiikki/teatteri/tms esitys pääkirjastolla** kerran vuodessa
- **kirjavinkkilistat vanhemmille**
 - Kirjasto tarjoaa kirjavinkkilistoja, joissa esitellään ikäryhmälle sopivia kirjoja. Vinkkilistat jaetaan vanhemmille varhaiskasvatusyksikön kautta.

Tavoitteet 3-5 -vuotiaille

Kirjasto ja varhaiskasvatus pyrkivät tukemaan lasten monilukutaidon kehittymistä. Lasten kirjastomyönteistä asennetta herätetään omatoimisella vierailulla kirjastoon. Kirjaston henkilökunta jalkautuu tarvittaessa varhaiskasvatuksen järjestämiin tilaisuuksiin, osallistuu niihin etänä tai tuottaa materiaaleja tilaisuuksissa käytettäväksi.

3-5-vuotiaat

- **Yhteisökortit**
 - Kirjasto tarjoaa varhaiskasvatusryhmän käyttöön yhteisökortin.
- **Aineistopaketit**
 - Kirjastot kokoavat lainattavia aineistopaketteja varhaiskasvatusryhmän toimista aiheista ja teemoista. Kirjasto tarjoaa myös mahdollisuuden tilata maksutta vieraskielistä aineistoa Monikielisestä kirjastosta.
- **Omatoiminen lainaus vähintään 1 krt/vuosi**
 - Jokaisella varhaiskasvatusryhmällä tutustutaan kirjaston tiloihin ja erilaisiin kirjoihin
- **Satutuokio kirjastolla**
 - satutuokiossa esitellään eri kirjallisuuden lajeja. Satutuokiot voivat olla esimerkiksi toiminnallisia tai mediasatutuokioita.
- **kirjavinkkilistat vanhemmille**

- Kirjasto tarjoaa kirjavinkkilistoja, joissa esitellään ikäryhmälle sopivia kirjoja. Vinkkilistat jaetaan vanhemmille varhaiskasvatusyksikön kautta.
- **Iltasatuhyilly**
 - Kirjasto voi koota varhaiskasvatusyksikön tiloihin sijoitettavan kirjakokoelman, josta lasten vanhemmat voivat lainata kirjoja kotiin vietäväksi. Kirjoista ja käytännöistä sovitaan yhdessä kirjaston ja varhaiskasvatuksen työntekijöiden kanssa.

Muita yhteistyön muotoja

- Kirjastolaisen osallistuminen vanhempainiltoihin ja varhaiskasvatuksen koulutuksiin
 - Kirjaston henkilökunta osallistuu paikan päällä, etänä tai muulla sovitulla tavalla vanhempaintapaamisiin, varhaiskasvatuksen työntekijöiden koulutuksiin tai muihin tilaisuuksiin. Asiantuntijaluennoilla kerrotaan esimerkiksi lukemisen tärkeydestä, kirjaston palveluista, kullekin ikäryhmälle sopivasta kirjallisuudesta, uutuuksista ja muusta aineistosta.
- Koulutusvinkkien jako eteenpäin
- Satutuokioiden ym. tapahtumien mainostaminen varhaiskasvatusyksiköissä
- Kirjasto tilantarjoajana
 - Kirjasto tarjoaa tilat oppimisympäristönä, näyttely- ja esiintymistilana, oleskelutilana ja tapahtumapaikkana, johon kaikilla ihmisillä on lain puitteissa oikeus. Yhteyshenkilöt tiedottavat aktiivisesti kirjaston varhaiskasvatukselle ja esiopetukselle tarjoamistaan palveluista ja tapahtumista.
- Satupassi (kampanjan omaisesti ollut käytössä, kerätään kymmenen leimaa yhteisistä satutuokioista kotona, täydellä passilla palkinto)
- Lasten taidenäyttelyt kirjaston lastenosastolla

Seuranta

Yhteistyösuunnitelmaan valitut yhteistyön muodot toteutetaan koko ikäluokan kanssa, ja toteutumista seurataan kirjaston tilastoinnilla. Kirjasto tilastoi sekä omatoi-

miset käynnit että ohjatut kirjastokäynnit tai kirjastolaisen vierailut varhaiskasvatusyksiköissä. Työryhmä kokoontuu kerran vuodessa arvioimaan ja tarvittaessa päivittämään yhteistyösuunnitelman sisältöä.

Kirjaston ja varhaiskasvatuksen yhteistyö Eurassa

Sisältö	0-3 -vuotiaat	3-6 -vuotiaat
Yhteislainajakortit	X	X
Aineistopaketit	X	X
Musiikki/teatteri tms. esitys kirjastolla	X	
Kirjavinkkilistat vanhemmille	X	X
Omatoinen lainauskerta vähintään 1 krt/vuosi	vapaaehtoinen	X
Satutuokio kirjastolla	vapaaehtoinen	X
Ilta- ja aamu-tilat		X

Päivitetty 1/2023

KIRJAVINKKEJÄ 0-3 -VUOTIAILLE

Lapselle lukeminen kannattaa aloittaa jo pienestä pitäen! Rytmiset riimit ja lorut tukevat lapsen puheen kehitystä ja kirkkaat värit ja selkeät hahmot ovat lapsista kiinnostavia. Lukuhetkistä voi tehdä vuorovaikutteisia kyselemällä lapselta, mitä kirjan kuvissa näkyy ja tapahtuu. Mitä jos ottaisitte vaikka tavaksi yhteisen lukutuokion?

Lisää kirjavinkkejä saat omasta kirjastostasi!

EURAN KIRJASTO- JA TIETOPALVELIUT

KIRJAVINKKEJÄ 0-3 -VUOTIAILLE

PAHVISIA ENSIKIRJOJA

Martina Badstuber: Vuoden ympäri Hippa hiiren kanssa
Kaisa Happonen: Suuri matka
Eric Hill: Puppe-kirjat
Liisa Kallio: Pikku Papu -sarja
Liisa Kallio: Oho, miten taitavasti tai muu sarjan kirja
Riina Katajavuori: Pulmu-sarja
Aino-Maija Metsola: Värit ja muodot
Jörg Mühle: Pajjaa vielä pikkuisen
Kathrin Orso: Hammashommat
Leslie Patricelli: Nukkumaan! tai muu sarjan kirja
Karoliina Pertamo: Pupu tykkää
Nina Pirhonen: Viuh viuh tai Brum brum
Sam Taplin: Missä olet pikkunorsu? Tai muu sarjan kirja
Anne Vasko: Oma maa mansikka

RIIMITELTYJÄ KIRJOJA

Hannele Huovi: Vauvan vaaka. Leikkiloruja ja runoja vauvoille
Kirsi Kunnas: Tiitiäisen runokirja
Mira Mallius: Pikku Tirriäinen
Eppu Nuotio: Matkalla tullaan suuremmiksi
Sanna: Pellicioni: Onnin vauvaloruja
Elina Pulli & Karoliina Pertamo: Kukkuluuruu
Elina Pulli: Lorukylpy
Pirjo Suvilehto: Lystileikit vauvan kanssa
Terhi Tamminen: Tuuti lullan lasta: vauvan loruhieronta

HYVÄKSI HAVAITTUJA KUVAKIRJOJA

Per Bengtsson: Napero-sarja
Julia Donaldson: Tammimetsän tarinoita -sarja
Eva Eriksson: Julia -sarja
Chris Haughton: Ihan hukassa
Lauren Holowaty: Hyvää yötä, Taavi
Katri Kirkkopelto: Molli-sarja
Lerryn Korda: Raketilla kuuhun
Anna Krogerus: Muttinen-sarja
Mervi Lindman: Peppe-sarja
Ninka Reittu: Sinä olet superrakas
Hervé Tullet: Villit pallot
Fiona Watt: Äkkää ja tökkää -sarja
Hurme Vuokko, Junttila Suvi-Tuuli: Leikkimään, teippi!

VINKKIEN KOONTI: HELI KOSKI/EURAN KIRJASTO- JA TIETOPALVELUT

KIRJAVINKKEJÄ 3-5 -VUOTIAILLE

Yhteiset lukutuokiot vahvistavat vanhemman ja lapsen sidettä sekä tukevat lapsen lukemaan oppimista. Lukemalla säännöllisesti ääneen lapselle, voi vaikuttaa ratkaisevasti lapsen taitojen, mielikuvituksen ja tunneälyn kehittymiseen.

Mitä jos ottaisitte tavaksi yhteisen lukutuokion?

Tässä kirjavinkkejä yhteisiin lukuhetkiin!

EURAN KIRJASTO- JA TIETOPALVELIUT

KIRJAVINKKEJÄ 3-5 -VUOTIAILLE

Arkielämää

Eva Eriksson: Julia-sarja
Anna-Karin Garhamn: Ruu-sarja
Riikka Jäntti: Pikku hiiri -sarja
Anneli Kanto: Viisi villiä virtasta -sarja
Saara Kekäläinen: Valpuri ja vaarallinen aamupuuro
Sinikka Nopola: Siiri-sarja
Sanna Pelliccioni: Onni-poika -sarja
Rahikkala: Elsa ja Lauri -sarja
Maria Nilsson Thore: Kolmikko-sarja

Tunteita kirjoissa

Metsämarja Aittokoski: Pelko pois, Pikkuli!
Melissa Georgiou: Metsäjengi-sarja
Anne-Maria Kuusela: Ympyräiset -sarja
Matthew Morgan: Onneksi on ystävä
Tom Percival: Anni ei lannistu tai muu sarjan kirja
Julia Pöyhönen: Fanni-sarja
Ninka Reittu: Sinä olet superrakas

Hyväksi todettuja muita kuvakirjoja

Danny Baker: Rohkea Sanni hanhi
Tom Fletcher: Tässä kirjassa asuu hirviö
Katerina Gorelik: Herra Kontiaisen aarrejahti
Kaisa Happonen: Mur eli karhu (lisänä ladattava sovellus)
Kirkkopelto, Katri: Molli-kirjat
Andy Lee: Älä avaa tätä kirjaa
Mervi Lindman: Peppe tai Memmuli -kirjat
Deborah Marcero: Purkissa
Lars Mæhle: Hirmuliskojengi-sarja
Napp: Mikko Murina -kirjat
Kirsteen Robson: Etsintäkuulutus kissat ja koirat (piilokuvakirja)
Maria Nilsson Thore: Raja
Fiona Watt: Äkkää ja tökkää -sarja (piilokuvakirja)

Runoja ja riimejä

Nelli Heinimo: Kaivurin raivari
Jukka Itkonen: Hirvi irvistää tai muu
Pia Krutsin: Kaupunki kukaties
Nora Lehtinen ja Jenni Skyttä-Forssell: Hattaratuuli (satuhieronta)
Satu Pusa: Nuutti pikkukuutti (satuhieronta)

VINKKIEN KOONTI: HELI KOSKI/EURAN KIRJASTO- JA TIETOPALVELUT